

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA D'AGRICULTURA, PESCA I MEDI NATURAL

4098

Resolució del conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural per la qual es modifica la Resolució de 9 de febrer de 2024 per la qual es reconeix la situació actual de sequera meteorològica en l'àmbit agrari de les Illes Balears

El dèficit de precipitacions des del mes de setembre de 2023 fins al mes de desembre de 2023 ha afectat greument diversos sectors agraris de tots els municipis de les Illes Balears, especialment el sector de la ramaderia, amb un efecte acusat en la producció de pastures, en el qual la sequera està provocant una important reducció dels rendiments. Cal tenir en compte que en aquests tipus d'explotacions el bestiar s'alimenta fonamentalment amb aliments produïts a la mateixa explotació i, en el cas dels herbívors, usant sobretot les pastures.

Aquestes condicions suposen una amenaça per a la viabilitat i continuïtat de les explotacions de bestiar ovi, caprí, boví i porcí en extensiu, atesa la falta de disponibilitat d'aliment.

La Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural duu a terme el seguiment estacional de la sequera a les Illes Balears mitjançant la teledetecció i les dades meteorològiques. La base principal és el monitoratge de la sequera a les Illes Balears a través de l'observació satel·litària de la vegetació a partir de l'índex de vegetació de diferència normalitzada (NDVI) i l'índex de condició de la vegetació (VCI). D'aquesta manera, es pot comparar l'NDVI actual amb el rang de valors en el mateix període d'anys anteriors.

Aquests índexs mostren un vigor de la vegetació inferior als estadísticament normals durant els mesos de setembre a desembre, amb uns valors inferiors als esperats a mesura que avança la tardor i l'hivern, fins que s'arriba al mes de desembre, marcadament deficitari. Aquesta falta de desenvolupament dels conreus és conseqüència directa de la manca de precipitacions.

El mes de setembre va ser un mes normal quant a precipitacions a les Illes Balears. De mitjana, van ploure 47,6 mm, encara que la mitjana es troba en 61,3 mm; és a dir, va ploure un 22 % menys. Tot i això, el vigor de la vegetació, en relació amb els valors de referència, va ser positiu.

Durant el mes d'octubre es produeix un canvi de tendència amb l'inici d'un dèficit de l'NDVI a Eivissa i Formentera, així com a la meitat meridional de Mallorca. Aquest mes va ser sec a Mallorca i Menorca: a Mallorca van ploure 48,0 mm de mitjana, dada que suposa un 38 % menys que la mitjana, amb precipitacions molt repartides, i a Menorca van ploure 40,0 mm, quantitat que representa un 43 % menys que la mitjana. A Eivissa i Formentera, el mes va ser molt sec. A Eivissa van ploure 2,5 mm de mitjana, un 96 % menys que la mitjana, i a Formentera van ploure 3,0 mm, un 93 % menys que la mitjana.

El mes de novembre, les condicions de dèficit en el desenvolupament de la vegetació s'agreugen al conjunt de les Pitiüses i a les comarques de la Marina de Lluçmajor, el Pla de Campos i la Marina de Santanyí. A final de novembre, aquesta situació s'estén per bona part de l'àrea central de Mallorca. Aquest mes va ser molt sec a Mallorca i Menorca: a Mallorca van ploure 15,2 mm de mitjana, quantitat que suposa un 83 % menys que la mitjana, i a Menorca van ploure 26,2 mm, un 71 % menys que la mitjana. A Eivissa i Formentera, el mes va ser extremadament sec, a ambdues illes va ploure 1,0 mm, un 98 % menys que la mitjana.

El mes de desembre es va caracteritzar per la generalització de mancances molt significatives en el desenvolupament de la vegetació, ja que va ser un mes molt sec per manca de precipitacions. A Mallorca van ploure 6,1 mm de mitjana, fet que suposa un 91 % menys que la mitjana, i a Menorca van ploure 22,8 mm, tot i que la precipitació mitjana és de 54,4 mm; és a dir, un 58 % menys. A Eivissa va ploure una mitjana de 5,3 mm, encara que la precipitació mitjana és de 57,4 mm, fet que representa un 91 % menys que la mitjana. Finalment, a Formentera el mes va ser extremadament sec, amb una disminució de la precipitació del 95 %.

Aquesta manca de precipitacions, juntament amb un augment de la temperatura mitjana de 2,2 °C el mes d'octubre, d'1,6 °C el mes de novembre i de 0,9 °C el mes de desembre, ha repercutit sobre el cicle vegetatiu dels cultius, ja que les llavors durant la germinació al sòl no van tenir la humitat suficient per fer-ho o no van poder absorbir suficient aigua per desenvolupar-se correctament i produir biomassa.

Els cultius més afectats directament per l'absència de precipitacions en el període de setembre a desembre de 2023 són els cereals, els farratges i les lleguminoses, per la qual cosa l'absència de precipitacions produeix un impacte molt greu en l'activitat ramadera de les Illes Balears.

Els cereals han presentat la simptomatologia següent:

- Assecament de les fulles i clorosi per la manca d'aigua.
- Aturada del creixement per manca d'aigua, amb poca crescuda dels entrenusos de les tiges i un inici d'espigada molt primerenc, avançada per l'estrès hídric.
- Pèrdua de la capacitat de rebrot per la manca d'aigua i baixada de la producció de biomassa.
- Falta de germinació de les llavors de cereals.

La producció agrària ecològica a les Illes Balears és un sector vulnerable al canvi climàtic i es veu molt afectat per la sequera perquè les superfícies dedicades a les pastures i als farratges representen el 51 % de la superfície en ecològic i les dels cereals i les lleguminoses, el 14 % de la superfície. De fet, aquests cultius són els més afectats per la sequera que es produeix en el període d'octubre a desembre de 2023. Com a conseqüència d'això, el ramat ecològic es veu afectat per la reducció dràstica de disponibilitat de pastures i pinsos ecològics. En el conjunt de les Illes Balears es veuen afectades 316 explotacions ramaderes (48 % explotacions d'oví, 18 % explotacions d'aviram, 17 % explotacions de boví, 7 % explotacions de porcí i 5 % explotacions de caprí) i també l'activitat apícola.

Atesa la seva incidència, la situació de sequera declarada es qualifica com un fenomen climàtic advers assimilable a un desastre natural, de conformitat amb el que estableix l'article 2.2 del Reglament (UE) 2022/2472 de la Comissió, de 14 de desembre de 2022, pel qual es declaren determinades categories d'ajuda als sectors agrícola i forestal i a zones rurals compatibles amb el mercat interior en aplicació dels articles 107 i 108 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, tenint en compte que es compleixen les condicions establertes en aquest article per ser considerada com a tal.

D'altra banda, el Decret 12/2023, de 10 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, disposa que la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural, exerceix, entre d'altres, la competència en matèria d'agricultura i ramaderia.

Per tot això, i atesa l'atribució competencial que preveu l'article 20 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, dicta la següent

Resolució

1. Modificar el punt 1.2 de la Resolució del conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural de 9 de febrer de 2024 per la qual es reconeix la situació actual de sequera meteorològica en l'àmbit agrari de les Illes Balears, publicada en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* núm. 21, de 13 de febrer de 2024, que queda redactat de la manera següent:
2. A l'efecte de poder articular possibles mesures de foment, es reconeix la relació causal directa entre la sequera i els perjudicis patits pel sector primari a les Illes Balears els anys 2023 i 2024, i es declara que la sequera té la consideració de fenomen climàtic advers assimilable a un desastre natural, d'acord amb el que estableix l'article 2.2 del Reglament (UE) 2022/2472 de la Comissió, de 14 de desembre de 2022, pel qual es declaren determinades categories d'ajuda als sectors agrícola i forestal i a zones rurals compatibles amb el mercat interior en aplicació dels articles 107 i 108 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea.
2. Disposar que aquesta Resolució entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Palma, 30 d'abril de 2024

El conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural

Joan Simonet Pons